Stanovisko Svazu chemického průmyslu ČR k Alianci kritických chemikálií (CCA)

1.7.2026 - | Svaz chemického průmyslu ČR

Aliance kritických chemikálií (CCA) představuje rozhodující krok k posílení odolnosti, konkurenceschopnosti a strategické autonomie chemického sektoru EU. SCHP ČR se aktivně podílí na činnosti pracovních skupin CCA, vč. vzniku rámce pro identifikaci molekul, hodnotových řetězců a průmyslových podniků, které mají strategický politický význam. Konečná doporučení by měla zajistit, že nástroje podpory EU zachovají a transformují kapacity, které jsou pro Evropu i ČR strategicky nezbytné, a zároveň zabrání nevratné ztrátě kritických výrobních kapacit tam, kde by ukončení jejich výroby vytvořilo slabá místa na úrovni EU. Podpora by však neměla být automatickým záchranným mechanismem pro každé ohrožené místo a ani omezena jen na podniky, které jsou už nyní nejsilnější.

Současná metodologie používá sekvenční filtr, který upřednostňuje zranitelnost a riziko před odolností a nezbytností. I když je technicky správná, tento přístup může vést k příliš úzkému chápání kritičnosti. Kritičnost by neměla být zaměňována pouze se současnou ekonomickou krizí nebo krátkodobou křehkostí. Zároveň by ekonomický tlak nebo riziko uzavření neměly automaticky vyřadit místo z podpory, pokud by ztráta tohoto místa nevytvořila problém na úrovni EU, jako je nevratná ztráta kapacity, narušení zásadního hodnotového řetězce, vyšší závislost na strategickém dovozu nebo snížená schopnost zajistit dekarbonizaci, cirkularitu, bezpečnost potravin, zdravotnictví nebo cíle spojené s obranou. Strategická nenahraditelnost může vzniknout z několika faktorů: omezené nebo těžko nahraditelné výrobní kapacity v EU, klíčová role v zásadních hodnotových řetězcích, sdílená infrastruktura a služby, integrace v klastrech, potenciál pro inovace a škálování a schopnost realizovat důvěryhodné transformační projekty. Připravenost na transformaci by proto měla být považována za faktor implementace, který pomáhá posoudit, zda může být podpora efektivní, spíše než za výlučné kritérium. Hodnocení by také mělo vyhnout se tomu, aby existence alternativních globálních dodavatelů byla považována za ekvivalent bezpečného přístupu pro Evropu. Molekula může být široce vyráběna po celém světě a přesto zůstávat strategicky důležitá pro Evropu, pokud může být přístup k ní narušen, přesměrován, omezen nebo politicky podmíněn v dobách krize, geopolitického napětí nebo současného šoku poptávky.

Apelujeme na to, aby byly kritéria výběru lokalit jasně propojena s financováním a politickými nástroji EU. To však neznamená automatické nárokování podpory. Spíše by měla relevantnost lokality spustit strukturované hodnocení potřeby veřejné intervence, proporcionality, důvěryhodnosti projektu, přidané hodnoty EU a příspěvku do národního HDP a souladu s platnými pravidly ohledně podpory na úrovni EU a členských států EU.

• Budoucí nástroje politiky soudržnosti, včetně ERDF, by měly podporovat průmyslovou transformaci, zajišťovat infrastrukturu, rekvalifikaci pracovní síly, kapacitu pro výzkum a inovace a připravenost regionů k investicím v chemických regionech se strategicky významnými lokalitami.

• Konkurenceschopnost EU a průmyslové nástroje, včetně Fondu konkurenceschopnosti EU, Fondu pro inovace, InvestEU a IPCEI, by měly pomoci snížit rizika strategických investic, které umožňují dekarbonizaci, cirkularitu, odolnost a průmyslové rozšíření napříč závody a integrovanými chemickými parky.

Evropský chemický průmysl především potřebuje lepší základy a příznivější podmínky pro výrobu v

členských zemích EU, vč. ČR: nižší náklady na energii, výrazné snížení byrokracie, snazší přístup k investicím a pragmatickou spolupráci s partnery, zároveň snižování strategických závislostí a zachování nástrojů potřebných k ochraně a posílení klíčových výrobních kapacit Evropy.

Úspěch CCA se nebude měřit pouze metodikami, ale tím, jak dokáže chránit strategicky nezbytné průmyslové základy Evropy a zároveň urychlit jejich transformaci. Jsme připraveni podpořit Řídící výbor CCA, aby konečné výsledky Aliance přinesly strategické, konkurenční a územně vyvážené výsledky pro evropský chemický průmysl i na národní úrovni jednotlivých členských států EU.

V Praze dne 30.6.2026

https://www.schp.cz/info/stanovisko-svazu-chemickeho-prumyslu-cr-k-alianci-kritickych-chemikalii-cca-